

A szerző a könyvének zárófejezetét az 1920-as és 30-as évekbeli libanoni és a török nyelv használata és ideológiai megújulásával kapcsolatos problémákör elemzésének szenteli, ahogyan azt a libanoni és a szíriai örmények estében látja. Az ideológia közdelem egyik fő színtere a kemp, a menekülttábor volt, amely a népi kultúra megőrzésének helyét is jelentette. Az örmény menekültek sorsát nehezítette az a tény, hogy létezett egyfelől egy nemzeti elit, amelyik igyekezett a Szíriában és Libanonban összegyűlt menekültekre ráerőltetni a kultúrájához és nemzetéhez ragaszkodó örmény eszményi képét, amelyet maguk a korábbi tragikus életélményektől sújtott érintettek egyáltalán nem igényeltek. Helyzetüket tetézte a török nyelv becsmérlőinek célzott támadása is, kiváltképp a kilikiai örmények váltak a gúny tárgyává. A fejezet végkövetkeztése, hogy az 1920-as években elindult újjáépítési folyamat erőteljesen kihatott a szíriai és a libanoni örmény társadalomra, és benne az ottomán örökség emlékeinek már csak egyre fakuló nyomai fedezhetőek fel.

Végezetül szeretnék kiemelni néhány olyan mozzanatot, amelyek élménnyé tették számomra a könyv olvasását: a sok empátiával megrajzolt örmény portrék, a

mikro-történelem bensőséggel megrajzolt részletei, amely révén képileg is meglevenedett előttünk az Alevor vázlati alapján elkészített apró tárgy, a khordolog (vagy khulinchak), amely ott lóg a Medz Bahk (Nagybőjt) ideje alatt a gyermekek ijesztgetése céljából.

Eredeti megjelenés: www.academia.edu: VILÁGTÖRTÉNET, 10. (42.) évf. 2020.2.

Források:

1 Tachjian, Vahe: *Oszmán-örmények. Élet az anyaországban, a száműzetésben, a társadalom újjáépítése a diaszpórában*. Bp., L'Harmattan – Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 2019. 215 p. (Studia Armenologica Hungarica, 2.)

2 *Távol az Ararától. Örmény kultúra a Kárpát-medencében*. A Budapesti Történeti Múzeum és az Országos Széchényi Könyvtár közös kiállítása, 2013. április 5. – 2013. szeptember 15. A kiállítást rendezte, a katalógust szerkesztette Kovács Bálint – Pál Emese. Bp., 2013.

3 *Egység és sokszínűség – Örmény Biblia és vallásos társadalom*. Kiállítás, Országos Széchényi Könyvtár, 2019. március 25. – május 11.

4 Lásd a projekt honlapját: <https://www.houshamadyan.org/home.html> (letöltés: 2020. március 10.).

Balogh Jenő

Ismét szólt a kolomp Balatonföldváron Beszámoló a 2021-es Örmény Gyermektábor második turnusáról

Egy kolomp hangja a mai fiatalok fülének meglehetősen ismeretlenül és egzotikusan hangzik. Ráadásul jó hangosan is szól! Ezért lehetett, hogy, csakúgy, mint tavaly, a futkosó, labdázó, vagy a szobákban bandázó gyermekek összehívásának legjobb eszköze egy kolomp. Az idén is jól működött, hogy az étkezések és a foglalkozások kezdetén, a kolompszót hallva rögtön mindenki elindult a gyülekezőhely irányába. A helyszín – a Bagira Panzió – már tavaly is jól bevált: a szobákkal, a koszttal vagy a kerttel mindenki elégedett volt. Az egyik gyerek véleménye a panzióról: *Kedvesek voltak a pincérlányok és finomak voltak a kaják, látszott rajtuk, hogy mennyire szeretik ha vendégek vannak a panziójukban.*

Az együtt töltött hat napot hasonló programfüzérre fűztük fel, mint a tavalyi tábor. Ha valami jól működik, minek változtassunk rajta! Négy fő programfajtát terveztünk: strandolás, sport, kézműveskedés és kirándulások. A fennmaradó időt csapatépítő és szórakoztató játékos foglalkozásokkal töltöttük ki. Ezek eleinte ismerkedős játékok voltak, hogy mindenki megtanulja a neveket és kialakuljanak kezdeti szimpátiák. *Judit és Réka* nagy gondot és időt fordított arra, hogy a táborlakók név szerint megismerjék egymást. Később már inkább vicces, szórakoztató vagy a kézműves foglalkozások után átmozgató feladatokat játszottak.

A tábor fő eseménye természetesen a Balaton volt, amely igen kegyes volt velünk, a 25-26 fokos víz és a napsütés mindig

rendelkezésünkre állt, ezért a hajókázó nap kivételével minden nap vendégei voltunk a strandnak, ahol fürdéssel és focizással töltöttük az időt. Vizi röplabdamerkőzésen a lányok 3:1 re legyőzték a fiúkat, bár a fiúk mentségére szólt, hogy a lányok többen voltak. Érdekes, hogy a farsztó fürdés és sport után sokkal gyorsabban fogyott az alma, szilva vagy dinnye!

A kirándulónapon hajóval átmentünk Balatonfüredre, ahol sétáltunk a vízparton futó, fákkal szegélyezett Tagore-sétányon (lábfürdőzés a szökőkútnál). Fényképeztünk a város emblémáját képező Halász és Révész szobra előtt, amelyek hajókikötő előtt állnak, és két ősi balatoni foglalkozást ábrázolnak. A legenda szerint, aki megsimogatja a halász és a révész csizmáját, egész biztos, hogy újra visszatér a városba. Ebédidőben felkerestünk egy pizzériát, ahol mindenki degeszre ehette magát pizzával. Megnéztük a Bodorka Balatoni Vízivilág Látogatóközpontot, ahol szemtől-szemben találkozhattunk a vidék halaival, a pár centiméteres szélhajtó kűszőlő egészen Közép-Európa leghatalmasabb haláig,

Lukács Lukács fényképe

a több mázsásra is megnövő harcsáig, de voltak ott békák és siklók is. A kellemes légkondicionált térben az is kétszer is végignézte a vetített természetfilmet, akit esetleg nem érdekel annyira a vadvilág, de még kicsit halogatni akarta a visszatérést a kinti rekkenő melegbe. A hazavívó hajó indulásáig maradt időt fagyaltozással és egy játszótér meglátogatásával töltöttük.

Balatonföldvár egyik érdekessége a kilátó a hajózási kiállítással. A magasban gyönyörű látkép fogadja az embert, gyönyörű naplementével a Balaton északi partja mögött. A kilátóprogramot úgy ütemeztük, hogy a toronyból a naplemente látható legyen. Ez a cél éppen nem sikerült, mert a séta a kilátóig kicsit tovább tartott, mint gondoltuk és a naplemente perceiben éppen egy kis felhő csúszott a nap elé, de ez senkit sem keserített el, mert a csodálatos látvány megérte. Örömeinket fokozta, hogy a kilátótoronyban volt lift, bár voltak jó páran, akik gyalog tettek meg a 150 lépcsőfokot. A hajózási kiállítás legnagyobb sikere a kormánysszimulátor volt, amellyel kísérletezni lehetett a virtuális zátonyok és sziklák között a hajótörés elkerülésére. A kilátólátogatás elég későn végződött, így külön-program lett az esti séta hazafele, a kellemesre hűlt melegben.

A kisebbeket gépkocsival fuvaroztuk haza, mert már fáradtak voltak. Ezen az estén a mese igen rövid volt.

Az esti mese közkedvelt alvás előkészítő program volt. Balogh Réka esténként örmény meséket olvasott, közben a hallgatóság erre meg arra elnyúlva, részben alvó helyzetben élvezettel hallgatták. A nap végi lenyugtató program mellett a cél az örmény mesék megismerése volt. A számos meséből és a hozzájuk fűzött magyarázatokból megismerhették a gyerekek a főbb örmény népmesei szófordulatokat, szereplőket, szimbólumokat. Ez illeszkedett az EÖKK egy másik pályázati projektjéhez, „Rajzverseny örmény mesék felhasználásával”, amely versenyt pontosan e korosztálynak hirdet meg szeptemberben. Az esti meséről így emlékezik meg az egyik gyerek: *Vacsoráztunk utána irány játszani mindenki. Mire elfáradtunk a játékokban akkor jött el az a pillanat, amikor mindenki csak beszélgetett aztán már nagyon elfáradtak és mire kijátszották már magukat mindenki felment a társalgóba és hallgatták Réka örmény meséjét mellyel elálmosította a gyerekeket aztán mindenki ment aludni...*

A kézműves foglalkozások célja az örmény kultúrával való megismertetés volt. Idén nem történelmi, irodalmi, hagyományos

Nagylányok a kilátó tetején

mányápolási gyakorlatok szerepeltek a programban, hanem elsősorban az örmény szín és formavilág megismertetése volt a cél a festéseken keresztül. Megismerték az örmény betűk igen változatos formavilágát (madaras, virágos, stb.) amelyet kő- és pólófestéssel összekötve gyakoroltak. Legnagyobb lelkesedést az váltott ki, amikor mindenki megpróbálta örmény betűkkel leírni a nevét, vagy a kezdőbetűjét ráfesteni egy kavicsra. Erről az egyik táborozó így beszélt: *Jó volt megismerni családom és nemzetiségem írását és nyelvét. Megtudhattam, hogy régebben (a kódexlapokon) díszesebben és bonyolultabban írtak, mint napjainkban. Most már felismerem a nevem kezdőbetűjét örményül (Ռ = D).* Ezekon kívül voltak játékos kézműveskedések is, amikor a már tavaly nagy sikert aratott papírhengerlufi-ágyút készíthették el ismét a gyerekek, hogy egymásra lövöldözhesse. Utólag is elnézést kérünk a panziótól azokért a ping-pong labdákért, amiket nem tudunk kihalászni az ereszből.

A záróesten Várady Mária igen változatos és szórakoztató műsort szervezett össze. Aki még a tábor elején úgy gondolta, hogy ő nem ért semmihez, az is lelkesen adott elő dalt vagy táncot. A Labant család örmény és magyar zenével és énekekkel készültek, melyeket citerával, fuvolával

és gitárral is kísérték (ők előző nap egy gyönyörű önálló műsorral is felléptek, ahol Ada öt különböző nyelven is énekelt dalokat). Várady Mária szavalt és örményül énekelt, Erzsébet és Lili örmény nyelven felolvastak, de volt zongoraelőadás, zongora improvizáció, kártyatrükkök, ugrókötél bemutató, sőt, a „nagylányok” kórusa is énekelt pár dalt, Dani táncától kísérve. Az este folyamán megünnepeltük Nagy-Marosváry Danit, aki aznap lett 8 éves! Ezen az esten mindenki sokáig fenn maradt, valahogy nem akaródzott „bezárni” a tábort.

A Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága megbízásából a Bethlen Gábor Alapkezelő által kiírt nemzetiségi táborozási pályázaton a Örmény Ifjúsági Egyesület, anyaországi, /Jereván/ táborozásra pályázatot nyert 2 milliós értékben. A pandémia helyzet miatt az anyaországi táborozást nem lehetett megvalósítani. A felszabaduló összegből 1 milliót lehetett felhasználni hazai nemzetiségi táborozásra, 7-14 éves gyermekek számára. A tábor célja tanulók anyanyelvi nyelvismereteinek bővítése, a nemzetiségi népismeret részét képező, anyaországgal kapcsolatos történelmi, földrajzi, néprajzi, kulturális ismereteik fejlesztése, hagyományörzés vagy hitéleti tevékenység. Ezt az összeget az Országos

Ismerkedés az örmény betűkkel

Örmény Önkormányzat további 1 millió forinttal kiegészítette, amely összeg a szállás és étkezés költségeit fedezte. A tábor kulturális programjainak költségeit az Erdélyi Örmény Kulturális Központ, az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és a Ferencvárosi Örmény Önkormányzat viselte. A táborban 18 gyermek és

8 kísérő és animátor foglalkoztató volt jelen. A táborba ellátogatott Akopján Nikogosz és Rónaszéki László is az Országos Önkormányzattól, hogy ők is élvezzék egy ideig a gyerekek önfeledt örömét. Nikogosz meglepetés finomságokkal is kedveskedett a táborlakóknak, mindenkinek hozott túró rudikat és két óriási dinnyét!

Felhívások!

Kedves Olvasók!

Szeretnénk, ha sikerülne egyre több érdeklődőhöz eljuttatni újságunk anyagát, a magyarörménységgel kapcsolatos híreket, kulturális értékeinket. Ha szeretné elektronikus formában is olvasni híreinket, vagy van olyan örmény származású rokona, barátja, ismerőse, aki szívesen bekapcsolódna kulturális életünkbe, kérjük értesítsen minket a magyar.ormeny@t-online.hu e-mail címen.

Az éves tagdíj befizethető minden hónap 3. csütörtökén a Fővárosi Örmény Klub idején vagy banki átutalással az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület 10100792-72594972-00000007 számlaszámára. Az éves egyesületi tagdíj naptári évre szól, összege 3000 Ft/év, nyugdíjasoknak és diákoknak 1500 Ft/év. Köszönjük!

A járvány az Orlay utcai templom fenntartására máskor befolyó perselypénzt és egyéb adományokat is megapasztotta az utóbbi időben. Kérjük, hogy aki teheti, lehetőségeihez mérten támogassa pénzügyileg is a templomot adományával amelyet a plébánia **11707024-20005210** számlájára tud küldeni.

Elindult az Örmény Arcok oldal (www.ormenyarcok.hu), ahol az örmény közösség régi fotóit lehet megnézni. Küldje el Ön is régi családi fotóit, hogy bővüljön az oldal. A beküldés menetéről minden információt elolvashat az oldalon.

Tisztelt kerületi önkormányzati elnökök!

Most, hogy újra találkozhatunk személyesen is, szeretnénk az év hátralévő programjait, eseményeit összegyűjteni, hogy minden időpont és esemény híre időben eljuthasson mindenkinek és a várhatóan sok program véletlenül se ütközzön egymással. Kérjük a programok címét és tervezett időpontját e-mailben küldjétek meg Flórián Agnes irodavezetőnek, a magyar.ormeny@t-online.hu e-mail címre.

Köszönjük!
Szerkesztőség

Szomorújelentések

Szomorú szívvel értesültünk *Benyik Béla* halálhíréről, aki egyesületünk tagja és rendszeres előadója volt. Élvezetes diavetítései és remek előadásai során egyúttal híret vitte az örmény kultúrának és történelemnek – egyesületünkön kívül és belül is az örménység követe volt.

Búcsúztatására augusztus 13-án került sor a budapesti Fasori Evangélikus templomban szentmise keretében.

Fájó szívvel búcsúzik örökifjú, vidám személyiségétől az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület.

Sajnálattal tudatjuk, hogy *Szűcs Enikő*, közösségünk szeretett tagja, anyai ágon örmény gyökerű egyesületi tagtársunk, az *I. kerületi Örmény Önkormányzat*, valamint a *Fővárosi Örmény Önkormányzat* volt képviselője 2021. augusztus 6-án elhunyt.

Enikő munkájára és segítségére mindig lehetett számítani, számtalan rendezvénynek volt névtelen házigazdája. Betegsége miatt a mostani ciklust képviselőként már nem tudta vállalni. Áldozatos munkájára hálásan emlékezünk, szomorú szívvel, ugyanakkor nagy szeretettel búcsúznak kedves lényétől.

